

כי קרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

המלחמה שפרצה וממדי הטבח הנורא
ההולכים ונחשפים הולוכו תחילה את הזיכרונות
אל תדהמת מלחמת יום הכיפורים, לפני 50
שנה • מיוחד: המאורעות בבית מדרשו של
כ"ק אדמו"ר זי"ע בתקופה שקדמה למלחמה,
תהלוכותיו בקודש בעת התרחשותה והדברים
הנכוחים שיצאו מפה
קודשו לכל אורך התקופה
• מיום הכיפורים לשמחת
תורה - דברי צדיקים
קיימים לעד

סוד חמיישים

השמחה שהיתה לאיכה

מיוחד: הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון
במאמר מיוחד ל'כי קרוב' על
האימה שהשתררה בעיצומו של
יום שמחת תורה, על המורל של
היהודי המאמין, על מוסריות
הכזב, על הערבות ההדדית ועל
חובת היחיד לעת כזאת

מִדְּדוּעַ בָּאתִי
וְאֵין אִישׁ
קָדַמְתִּי
וְאֵין עֹנֵה

המלחמה שפרצה בדרום הארץ הותירה בהלם מוחלט את כל עם ישראל למגדול ועד קטן • מאז מוצאי שמחת תורה, עת נודעו ממדי הטבח הנורא והחורבן הגדול שאירע בשורה של זירות – שחים הכל אודות העיתוי המצמרר: מלאות חמישים שנים לפרוץ מלחמת יום הכיפורים, שגם בה הפתיעו צבאות האויב את עם ישראל היושב שאנן בארצו • לפנינו לקט תמציתי של המאורעות בבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר זי"ע בתקופה שקדמה למלחמה ההיא, תמצית שיחות קודשו לאחר שפרצה; וגם לקט מבהיל ומוחשי של דבריו אודות מדיניות הוויתורים ההרסנית והמסוכנת רח"ל • דברי צדיקים קיימים לעד

א

רבעה חודשים לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים, בערב חג השבועות תשל"ג, יצא כ"ק אדמו"ר זי"ע בקריאה לחסידיו ולכל עסקני החינוך הכשר, לדאוג לכך שבחופשת הקיץ יקבל כל ילד יהודי חינוך תורני. הדגש היה על ילדים קטנים במיוחד, בהתאם לפסוק "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם".

השאננות והביטחון העצמי היו אז בשיאם. הציבור בארץ היה עוד 'מסוחרר' מהניצחון במלחמת ששת הימים, ואיש לא חלם על אפשרות בה יהיה צריך להשבית אויב ומתנקם, כי כזה לא נראה כלל באופק.

בהתוועדות י"ב תמוז - יום הולדתו ושחרורו מהמאסר בכלא הסובייטי של אדמו"ר הרי"צ זי"ע - דיבר הרבי בהתרגשות על כך שהנקודה העיקרית שיש ללמוד מפרשת המאסר והגאולה היא העניין של "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז... להשבית אויב ומתנקם". באותה התוועדות, נכח נשיא המדינה זלמן שזר. הוא הגיע אל חצרות קודשנו בשעות אחר הצהריים של אותו יום ושהה עם הרבי רצוף כשתיים עשרה שעות, שבתוכן שש-שבע שעות של ההתוועדות

בה ישב ליד הרבי. בין שיחה לשיחה הרבי אמר לו לומר "לחיים" ושוחח עמו.

לפני ההתוועדות, נכנס לחדרו של הרבי והרבי קרא גם לכמה מהשלוחים החב"דיים שהיו אז ב-770 והציג אותם בפני שז"ר. לאחר ההתוועדות, נכנס שוב לחדרו של הרבי והיה ב'יחידות' כשעתיים נוספות. הרבי ליווה אותו למכונית והוא עצמו נפרד מהרבי בבכי.

לאילו שליוו אותו למלון סיפר שזר שבמהלך היחידות, לאחר ההתוועדות, שאל את הרבי מדוע דיבר בהתוועדות כל כך הרבה על "להשבית אויב ומתנקם", "מה קרה

פתאום?" - שאל שז"ר את הרבי. "הרבי לא ענה לי", סיפר שזר, "אבל הוא הסתכל עלי במבט מאוד רציני ודמעות זלגו מעיניו".

ביום ט"ו תמוז, כתב הרבי איגרת לכל ילד וילדה מיישראל. במכתבו ביקש הרבי להוסיף בלימוד התורה ובניתנת צדקה בימי "בין המצרים" ושוב כדי "להשבית אויב ומתנקם". בין היתר כתב הרבי במכתב: "להשבית את אותו האויב שהביאנו ל'בין המצרים' ועודנו מתנקם בעמנו עד היום הזה". חסידי חב"ד הפיצו את המכתב במאות אלפי עותקים בין ילדי ישראל ברחבי תבל, ואף נתנו בהוראת הרבי לכל ילד וילדה מטבע מקופתו של הרבי לניתנת צדקה.

במכתב נוסף ששיגר הרבי באותו יום אל הנהלת 'צעירי אגודת חב"ד', כתב כי פעולות אלו עם ילדי ישראל בימי בין המצרים יהיו בבחינת "הקדמת רפואה למכה", בצינו שוב, "שזוהי הדרך להשבית אויב ומתנקם".

שלושה שבועות טרם פרוץ המלחמה - ביום ח"י באלול - הגיעה לארץ הוראה דחופה מהרבי לקיים בימי הסליחות כינוסי ילדים בכל מקום ומקום ובפרט בכותל המערבי, לומר עמם פסוקי תורה ותפילה ולתת עמם צדקה. ההוראה הסתיימה במילים הבאות: "ועל ידי שסיימו את השנה באופן כזה, ישביתו אויב ומתנקם... ויבטלו כל הענינים הבלתי רצויים... וכל הקטגורגים שיכולים להיות... וכמו שכתוב 'ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם'... שיזרקו את השטן מבית דין של מעלה".

הדברים עוררו פליאה עצומה. עכשיו כבר היה ברור כי הרבי רואה שבשער ניצבת לה גזירה קשה שיש לבטלה.

ארבעה ימים לפני פרוץ המלחמה, ביום ו' תשרי - יום השנה לפטירת אמו הרבנית חנה ע"ה - ערך הרבי סיום על מסכת חלה בהקדישו דברים ארוכים על גדרי השייכות של חלקים מארץ

מצרים ומסוריה לארץ ישראל. למחרת, ניצב הרבי על רגליו שעות ארוכות וחילק מטבעות לצדקה לכל אחד מאלפי הילדים, שהובאו לבית המדרש לתפילה מיוחדת על פי בקשתו.

ערב יום הכיפורים, שיגר הרבי מכתב בו נאמר כי אף על פי שעם ישראל היו "המעט מכל העמים", בעם ישראל האיכות היא העיקר ולא הכמות. במכתב, הזכיר הרבי נקודה נוספת שהרימה גבות כל קוראיה, שתוכנה: בכל המלחמות של עם ישראל בכל משך ההיסטוריה יצאו היהודים כשידים על העליונה. את דברי קודשו סיים בהבטחה, כי כך יהיה עד ביאת המשיח ויקיים הפסוק "ה' יחתו מריביו... ויתן עוז למלכו ויורם קרן משיחו".

בעיצומו של יום הכיפורים פרצה המלחמה.

התעלמות ברורה מההתראות

באחד מימי עשרת ימי תשובה, התכנס צוות השרים בביתה של ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, ושמע דיווח שהגיע מ'מקור בכיר ומהימן ביותר' על תכנית של מצרים וסוריה לפתוח במלחמה בעוד כמה ימים. הדיון הסתיים ללא קבלת החלטות. "אני לא מאמינה שהם יפתחו

במלחמה", הפטירה ראש הממשלה.

"וגם אם כן יפתחו", המשיך אחריה שר הביטחון משה דיין,

"אין לנו מה לפחד: אנחנו ערוכים

היטב בקו בר לב".

כעבור כמה ימים, בערב יום כיפור,

שעות ספורות לפני 'כל נדרי', כשהנתונים המודיעיניים כבר

הצביעו על 'ודאות כמעט מוחלטת'

לפתיחת המלחמה למחרת ביום

כיפור - התקיים דיון נוסף, הפעם

"לכאורה נשאלת השאלה, כשיש מקום שבו יהודים נלחמים, איך אפשר בכלל לעשות התוועדות?". כאן פרוץ הרבי בבכי קורע לב, ואחר כך המשיך: "אבל ידועים דברי בעל ההילולא: לא כמו שהעולם אומר שהסדר הוא שתחילה מנסים מלמטה, וכשאי אפשר מלמטה הולכים מלמעלה, אלא מלכתחילה אריבער. הדרך לסייע בימים אלו היא באופן של שמחה"

בלשכתו של שר הביטחון.

ראשי הצבא הציעו גיוס מילואים מיידי ופתיחה במתקפת מנע. שר הביטחון דחה את הבקשה. "לא צריך להיחפז, אפשר לגייס את המילואים מחר, כשיתברר סופית שהמלחמה אכן פורצת". "אבל ביום כיפור הרדיו לא משדר ולא נוכל לגייס מילואים?", הקשה אחד הנוכחים. "נמצא כבר דרכים", הרגיע אותו משה דיין. העניין הובא לבסוף להכרעתה של ראש הממשלה, וזו החליטה בתוקף: לא מגייסים מילואים. איננו יכולים לקחת צ'אנס ולעורר פאניקה מיותרת בעם.

אחד הנוכחים בדיון, ראש אגף המודיעין, הבין את כוונתה של ראש הממשלה - ישראל היתה חודש לפני הבחירות... כל תעמולת הבחירות של מפלגת העבודה התמקדה בשלושה המדיניות והביטחוניות ששררה בשלוש השנים האחרונות, כאשר גולת הכותרת היא בניית 'מבצר ההגנה הגדול' של 'קו בר לב', שהוגדר על ידי הממשלה ושר הביטחון שלה "ההגנה הטובה ביותר בתולדות המדינה". הגב' מאיר וממשלתה לא יכלו להרשות לעצמם "לעורר פאניקה בעם".

השכם בבוקר יום המחרת, עלות השחר של היום הקדוש, התקיים דיון חירום נוסף בביתה של ראש הממשלה. עכשיו כבר דיברו הנתונים המודיעיניים על ודאות סופית ומוחלטת שהמלחמה פורצת היום. אולם דרישתם של ראשי הצבא לגיוס מיידי של כל המילואים נדחתה שוב על ידי ראש הממשלה ושר הביטחון. "אם נגייס מילואים לפני שהם יפתחו במלחמה", פסקה ראש הממשלה, "יאשימו אותנו העולם שאנחנו פתחנו במלחמה".

כעבור כמה שעות, כשפרצה המלחמה הנוראה, שילמו בחייהם, כבר בשעה הראשונה, מאות חיילים צעירים, שלא זכו לשום תגבורת של מילואים. מחיר הדמים הנורא של מלחמת יום הכיפורים, הגיע

חיים של יהודים, עם כל זאת מוכרחים להתחשב עם החשבון המדיני: איך הדבר ישפיע על יחסי ישראל ארה"ב.

העדפת השיקול המדיני על פני השיקול הצבאי שקדמה למלחמה, באופן חסר אחריות מצד קברניטי המדינה, היא זו שהביאה לתוצאות האיומות של מלחמה זו, כולל מספר הקרבנות ומספר הנפגעים שנשארו כך עד היום הזה.

כיום יודעים גם המדינאים שהכרזה על גיוס כללי לא היתה משפיעה כלל על הידידות של ארה"ב עם ישראל. זה גם לא היה משמעותי לגבי קבלת סיוע באספקת הנשק, כי היה מספיק נשק לכל משך זמן המלחמה, ונשאר עדיין נשק שנאגר מבעוד מועד.

ניבא ולא ידע מה ניבא

את התוועדות י"ג תשרי, שלושה ימים אחר פרוץ המלחמה, פתח כ"ק אדמו"ר ז"ע בשאלה: "עומדים אנו ביום ההילולא של אדמו"ר מהר"ש, ולכאורה נשאלת השאלה, כשיש מקום שבו יהודים נלחמים, איך אפשר בכלל לעשות התוועדות?"

כאן פרץ הרבי בבכי קורע לב, ואחר כך המשיך: אבל ידועים דברי בעל ההילולא: לא כמו שהעולם אומר שהסדר הוא שתחילה מנסים מלמטה, וכשאי אפשר מלמטה הולכים מלמעלה, אלא - מלכתחילה אריבער. הדרך לסייע בימים אלו היא באופן של שמחה. ששמחה פורצת גדר, גם את הגדר של הפסק מקום גשמי, שזה יבוא למטה מעשרה טפחים, לכל אחד ואחת מבני ישראל בכל מקום שהם, ע"י זה שיהודים נאספים במקום אחד בכדור העולם.

בפירוש רש"י על התורה - המיועד לכל יהודי ואפילו לבן חמש (למקרא) - מובא העניין של "ניבא ולא ידע מה ניבא", כלומר, יש ענינים שעושים ובשעת מעשה "אינו יודע" מהי מטרת העניין, ואחר

קרוב לשלושת אלפים חיילים. השם ייקום דמם.

בשורות הבאות באים דברי המחאה שהשמיע כ"ק אדמו"ר ז"ע על העדפת השיקולים המדיניים על פני הצבאיים והביטחוניים, וקטעים מהשיחות המיוחדות שנשא בעיצומם של ימי הקרבות.

המחדל העצום שקדם למלחמה

מספר שבועות לפני המלחמה הגיעו ידיעות על-ידי אנשי המודיעין, כי במדינות ערב הסמוכות החלו לגייס אנשי מילואים לקראת מלחמה, עד כדי כך שבערב יום הכיפורים הגיעה ידיעה ברורה לפיה עומדת לפרוץ מלחמה בעיצומו של יום הכיפורים.

בבוקרו של היום הקדוש התכנסה הממשלה, ואנשי הצבא השמיעו את הערכתם לפיה אין מנוס מעריכת גיוס מלא ומידי - צעד שיוכל לעצור את ההתקפה ולחסוך קורבנות רבים. מעבר לכך, טענו אנשי המודיעין, יתכן בהחלט שכאשר שתיגיע לאוזניהן של מדינות ערב הידיעה שבארץ נערך גיוס חירום, הדבר יפיל עליהם אימתה ופחד והם יחזרו בהם ממזימתם. גם אם לא יהיה כן, ברור שההכרזה על גיוס כללי תמנע אבדות בנפש.

זו היתה דעתם של אנשי הצבא שהתבססה על חשבון צבאי טהור. אולם, באותה ישיבה נשמעה דעה נוספת שאמרה: אמנם מבחינת החשבון הצבאי ובגלל פיקוח נפש מוכרחים לגייס את כל כוחות המילואים ולפרסם על כך, אבל במקרה זה יש חשש שארה"ב 'תכעס' על ישראל, וזו תישאר בעת מלחמה ללא סיוע בנשק. לכן לא כדאי לערוך גיוס מלא, אלא יש להסתפק בהודעה לנשיא ארה"ב שישאל כיבלה מידע מודיעיני כי מצרים מתכוננת לתקוף את ישראל.

ואכן, ברור זו היתה ההחלטה: למרות שמצד פיקוח נפש מוכרחים היו לערוך גיוס מלא ולהגן על הגבולות, כי על ידי זה יחסכו אובדן

כך, לאחר זמן, תופסים שזה היה דבר בעתו:

במשך כל הקיץ דובר על "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז... להשביט אויב ומתנגם" וקישרו זאת עם המאמר של הרבי (כ"ק אדמו"ר הרי"צ זי"ע) משנת תרפ"ז.

מה דחף אותי פתאום לעסוק במה שדובר בשנת תרפ"ז? אני עצמי לא ידעתי למה! כל השנים היו חוזרים על המאמר הזה מזמן לזמן אבל ללא כל 'שטרעם' מיוחד, ומדוע לפתע נזעקתי? - אלא שהיה נראה שכעת זקוקים "להשביט אויב ומתנגם".

על דרך זה בנוגע לכמה וכמה ענינים שדובר בהם בקיץ, כמו עניין הצדקה, שעל זה נאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

גם הסיום על מסכת חלה שנערך בו' תשרי, היה בבחינת "ניבא ולא ידע מה ניבא". אף על פי שנאמרו כמה טעמים שמסבירים

מדוע מתאים לערוך את הסיום על מסכת חלה, הרי יש דבר פלא בכך שסיום המסכת שייך לענינים המתרחשים בימים אלו:

"הקונה בסוריא קנונה בפרורו שבירושלים". לא צריך לפרש בזה שום פירושים וכל אחד מבין את כוונת המשנה. מה שנחוץ

להבהיר הוא: למה עשה ה' כזאת, שכל העניין יתחדש פתאום? והביאור בזה הוא בפשטות: כיון שהיו כאלו שיצרם אנסם,

ובשעה שהקב"ה נתן במתנה את השטחים, התחילו מיד להתמקח על המחיר, את זה רוצים להחזיר לגמרי וזוהו רוצים

להחזיר שלושה רבעים, ומצאו לכך כמה וכמה הסברים.

ובשעה שעדה מישראל מתאספים יחד ואומרים שמעיקרא

דדינא לא היה שום מקום להחזיר, כפי שרש"י

אומר בתחילת פירושו על התורה, ש"ברצונו נתנה

להם" ואחר כך "ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו"

- כיוון שברצונו של הקב"ה נתנה - כן יקום!

ובפרט שבוודאי עכשיו הם עצמם תפסו

איך היה נראה המצב בימים אלו, רחמנא

ליצלן, אילו חס ושלום היו מחזירים אפילו חצי

קילומטר ובוודאי שכעת הם רואים את הטעות הגדולה, וכי אלו לא היו הדברים שלהם אלא יצרם אנסם.

וכאשר יהודים מכריזים דברים ברוח זו, ובפרט במקום קדוש, בוודאי כן יקום, וכל הנאספים יענו אמן, וזה יפעל בהם ובעולם,

וכן יקום, לעד ולעולמי עולמים, עד ביאת משיח צדקנו.

מדוע לא כבשו את דמשק?

בשבת חול המועד סוכות, הודיע הרבי במפתיע על התוועדות. בהתוועדות זו, השמיע הרבי את המשפט שאחר

כך עורר הדים רחבים: "צריך לכבוש את דמשק", וחזר עליו מספר פעמים. הרבי טען בתוקף כי רק כיבוש של דמשק, ולו

לכמה שעות, ירתיע את האויב הסורי ויעמידו על מקומו, וקבע כי אין כל חשש שאחת ממעצמות העל תתערב לטובת סוריה.

מאוחר יותר דיבר הרבי במרירות רבה על העובדה שישראל נסוגה מהשטחים שכבשה במלחמת יום הכיפורים.

המלחמה הזאת היתה ניצחון גדול לישראל, אבל על ידי החזרת השטחים האסטרטגיים, צמצמה ישראל את היקף ניצחונה

וחשפה את עצמה ללחצים נוספים מצד ארה"ב ומדינות ערב. לפני תקופה ארוכה, הוזהרתי את מפקדי הצבא, שבמקרה

והמצרים יחליטו לתקוף - 'קו בר לב' לא יוכל למנוע בעדם לצלוח את התעלה, משום שישראל לא יכולה להחזיק צבא

גדול במדבר, וקו בר לב ללא חיילים רבים הוא נטול כל ערך. ההיערכות של כוחות צה"ל בערב יום הכיפורים, מזכירה לי את

ההיערכות של הכוחות הצרפתיים ערב מלחמת עולם השנייה על קו מז'ינו המפורסם.

קו מז'ינו היה הרבה יותר חזק מקו בר לב, ובכל אופן השיטה המפורסמת, של פריצת הקו במקום אחד והזרמת כוחות דרך פרצה

זו הביאה את הגרמנים ימ"ש לפריז תוך יום אחד. גם במלחמה הזאת, כשמאה אלף חיילי האויב פרצו את הקו היו יכולים להגיע

לתל אביב ובניסי ניסים, נעצרו אחרי תשעה קילומטרים. מדוע לא כובשים את דמשק? דווקא כיבוש דמשק יביא את

השלום המיוחל. אין שום ספק שרוסיה לא תתערב לטובת סוריה ולא צריך לציית לכל מלה שבאה מאמריקה. בעומק הלב, גם

אמריקה מעוניינת שישראל תתנהג כפי שראוי למדינה עצמאית ולא תקשיב לכל דבר שבא מושיגנטון.

כאשר שאלתי כמה מפקדי צבא מדוע לא כבשו את דמשק, הם השיבו לי "בגלל שיש שם צוקים וסלעים שקשה לכבשם", ולולי

שמעתי זאת מהם באוזני, לא הייתי מאמין. הכניסו לשטח אלפי חיילים ומאות טילים, והם אינם מאפשרים

להם להתקדם הלאה. טבעי הדבר שהחייל רוצה או לגמור את המערכה או ללכת ולשוב לביתו, ותמורת זה הם מחזיקים שם

צבא גדול באפס מעשה. מביאים להם זמרים מניו יורק ולונדון, כדי להסיח את דעתם מזה שאינם עושים מאומה.

המרשם הנכון לאלץ את סוריה שתעשה שלום עם ישראל, הוא להגיע עד דמשק,

לכתר אותה סביב סביב, ולהפציצה ללא הפוגה תוך ניתוק

כל דרכי האספקה אליה, ולכבוש אותה אפילו לחצי שעה!

אילו היתה ישראל מתקדמת עוד

קילומטרים אחדים וכובשת את דמשק, לא היו כל הצרות שיש

היום וישראל היתה מצליחה לשחרר את

כל השבויים ודמשק לא היתה עוד ממלכה, אלא

שהם חששו מהאמריקאים ולא ידעו שניקסון (נשיא ארה"ב) היה רוצה בליבו שיכבשו את דמשק ועל ידי כך למנוע מהאמריקאים

את כל הצרות שיש להם כיום. ובקשר לטענה שהדבר יכול לגרום לאבדות רבות, הרי גם כעת נופלים חללים רבים, ובמקום להמתין

עד שהסורים יתקפו שנית, מוטב להקדימם ולתקוף מיד. כאשר סובלים מסרטן - מוכרחים לעבור ניתוח, גם כאשר הדבר כואב.

כל חייל או ילד יהודי יודע כי לאחר שהטנקים המצריים והסוריים פרצו את הקווים הישראליים, לא היה דבר שמנע מהם

להגיע לתל אביב ולירושלים, אלא מהשמים התרחש נס גלוי אשר אין לו כל בסיס במחשבה הצבאית והאסטרטגית. נס זה הוא

שהגיע את האויב הערבי להתחפר במרחק קילומטרים ספורים מן התעלה ורמת הגולן בלי להמשיך בחזיתו אל האזורים

המיושבים של ישראל.

יש להקים ועדת חקירה לא כדי להעניש את האחראים למחדל אלא כדי שלא יחזרו על המשגה הזו בפעם הבאה. עתה נשברה

האשליה של "כוחי ועוצם ידי", ויהי רצון שגם ועדת החקירה שנתמנתה בכדי לבדוק את מחדלי המלחמה, תגיע למסקנה שכל

הסיבה שישראל ניצלה זהו נס מהשמים.

מדיניות של כניעה וויתורים

בשורות הבאות רוכזו קטעים מיוחדים מדברי כ"ק אדמו"ר זי"ע שנאמרו שנים לאחר כינון הסכם השלום עם מצרים ויתר

הוויתורים ההיסטוריים לאורך ההיסטוריה, כהרתעה לקראת הבאות, לבל ישובו ויחזרו על אותן טעויות גורליות.

וכל זאת לשם מה? - כדי לתת שטחים אלו לגויים, וביניהם גופא - למצרים, שורש כל הגלויות.
עצם העובדה שנותנים לגויים שטחים ששייכים לארץ ישראל - ארץ שנתן הקב"ה לכל בני ישראל, מהדור שנכח במעמד הר סיני, עד לדור שיקבל את פני משיח צדקנו, באופן ד"נחלת עולם" - חמורה היא ביותר; אך מעבר לכך, גם לשיטתם של אלו הטוענים "והיינו גם אנחנו ככל הגויים" - הרי החזרת שטחים אסטרטגיים למצרים מהווה סיכון חמור לביטחונם של שלושה מיליון יהודים, כן ירבו, היושבים בארץ הקודש!

אי לוחמה - האומנם?

התוצאות לא אחרו לבוא: הפרות חוזרות ונשנות של הסכם השלום מצד מצרים, עד כדי כך שכיום מודים כבר כולם, שלמרות המחיר הכבד ששילמו בשביל אותו מסמך הקרוי הסכם שלום - לא השיגו כלום!

"שלום" - מאן דכר שמיה?! ואפילו מה שטוענים שהרוויחו מצב של "אי לוחמה", שאין צורך להעמיד עשרות אלפי חיילים שישמרו על הגבול - הרי, נוסף לכך שהמחיר הכבד ששילמו היה על שלום ולא על מצב של אי לוחמה, דבר שלכל הדעות היה ניתן להשיג ללא כל ויתור: יבדקו ויראו עד כמה, אם בכלל, נכונה עובדה זו במצב ההווה, האם אמנם אין צורך בעשרות אלפי חיילים שיבטיחו מצב של אי לוחמה עם מצרים לאחר כל המקרים שאירעו לאחרונה?

ועוד ועיקר: החזרת שטחים כדי שלא יצטרכו להעמיד חיילים על הגבול משרתת אך ורק את האינטרסים של מצרים!

מצרים החליטה שמוטב לקבל לרשותה את הכל - כל השטחים וכל בארות הנפט - מבלי להקריב אפילו חייל אחד בלבד! הם ידעו שהדבר יקח אולי משך זמן, אבל מכל מקום כדאי להתאזר בסבלנות, שכן בסופו של דבר יקבלו את הכל, וכאמור, מבלי לאבד אפילו חייל אחד בלבד!

ואותם יהודים 'פיקחים' מילאו את רצונם של מצרים להשיג כל מה שרצתה בדרך הקלה ביותר, ועוד "הרוויחו" - טוענים הם - שלא צריכים להעמיד חיילים על הגבול!

מבחינתה של מצרים - ברור שהם רוצים שיתנו להם את הכל, ואז יצטרכו בכלל להחזיק צבא על הגבול.

הסכם שגרים צרות צרורות

כיום מודים כבר כולם שהסכמי 'קמפ דייוויד' גרמו צרות צרורות - הן מבחינה ביטחונית והן מבחינה כלכלית:

החזרת שטחים אסטרטגיים המהווים ערובה לבטחונה של ישראל, פירוק היישובים בחבל ימית, החזרת בארות הנפט, שבכך החריבו כמו יריהם את מצבה הכלכלי של המדינה כולה - שכן, כדי להשיג מעט נפט, מצרך הכי חיוני שאי אפשר להתקיים בלעדיו בחיי היום יום, זקוקים לחסדיו של המצרי, למצאו במצב רוח טוב, שיסכים למכור מהנפט שהחזירו לו, ולהיזהר שלא יהיה 'ברוגז' - כיוון שאז יחזיר את השגריר שלו, ולא ירצה לדבר עמהם כלל, ואז יצטרכו להשיג חבית נפט מדרום אמריקה! - בה בשעה שבארות הנפט היו ברשותם של ישראל!

אלו שחתמו על הסכם זה - נאלצו להתחרט ולחזור בהם משיטתם בכל הקשור לבטחון הארץ, שיטה בה דבקו במשך 40 שנה! ומדוע עשו זאת? מפני שלא יכלו לעמוד בלחץ, לחץ כזה שלא היה אלא מן השפה ולחוץ, שכן, קרטור (נשיא ארה"ב) עצמו לא האמין שתהיה אפשרות שבה יסכימו לחתום על הסכם כזה, וכל הלחצים שהפעיל, לא היו אלא בכדי לצאת ידי חובת דרישת ה'סטטיט דפרטמנט' ('מחלקת המדינה') וכיו"ב.

ואחרי כל זה, כאשר רואים שחתמת "הסכם השלום" הביאה לידי בכיה לדורות - ממשכים ללכת באותה הדרך גם בקשר לירדן, על ידי זה שיוצאים בהכרזה שמוכנים להחזיר את יהודה ושומרון, כדי שיסכימו לחתום על פיסת נייר שעליה נתנוסס המילה "שלום"!

יתירה מזו:

בדבריו, מנה הרבי את "קוי היסוד" המעשיים של מובילי 'התליך השלום' שנווטו אז. קריאת השורות מוחלטת נוכח התממשות התרחישים המדויקים אותם חזה הרבי במדויק, החל מריצת האמוק אחר 'פרס נובל' תוך רמיסת כל הערכים החיוניים ביותר לביטחון הארץ, דרך ההתרפסות בפני אויבי ישראל והאמונה האשלייתית בכך שהם יסייעו להענקת הבטחון ליושבים בציון, וכלה בהעדר הביטחון האישי היומיומי אפילו בלב תל אביב. הדברים כמות שהם מעניקים ראייה נכונה של המתרחש, והסקת המסקנה הנכונה והבטוחה.

רצו במקום מיהרו

לדאבונו, אופן ההנהגה בארץ הקודש הוא שלאחר כל ניצחון שהקב"ה הנחיל לצבא, בנתנו להם שטחים של ארץ ישראל מתוך ניסים גלויים - מיהרו הפוליטיקאים לשלוח שלוחים שיודיעו ויכריזו על נכונותם ורצונם להחזיר לגויים את שטחי ארץ ישראל שנתן הקב"ה לבני ישראל.

כך נהגו מיד לאחר הניצחון במלחמת ששת הימים: שלחו משלחת לווישינגטון כדי להודיע שמוכנים לסגת ולהחזיר את כל השטחים!

באותה תקופה, מיד לאחר הניצחון הגדול, מתוך ניסים גלויים שלמעלה מדרך הטבע לגמרי - לא עלתה על דעתו של אף אחד להעז ולדרוש את החזרת השטחים. לא ערפאת, לא מצרים, לא ירדן, ולא טוריה - אף אחד מהם לא חלם על אפשרות כזו!

כולם היו המומים מהניצחון המופלא של עם ישראל, ולא העלו על דעתם כלל אפשרות לקבל בחזרה שטחים אלו, ובוודאי לא בדרך של מלחמה, וכפי שראו בפועל שבמשך כמה וכמה שנים החזיקו בני ישראל בכל אותם השטחים.

אף על פי כן, מבלי שאף אחד יחשוב לדרוש זאת - באו והציעו בעצמם שמוכנים להחזיר את כל השטחים, את כל סיני, את כל יהודה ושומרון וכו', ולא עוד, אלא שאפילו בנוגע לירושלים - מוכנים לוותר ולהכריז שתהיה שייכת לכל העמים!

והגדילו לעשות, שבנוסחת ההצעה הקדימו את המוסלמים ליהודים, מוסלמים יהודים ונוצרים! - עד כדי כך!

לפקוח את העיניים

עד עתה לא תמה ההנהגה התמוהה רצופת הוויתורים:

תקופה עברה, ולאחריה שוב נסעו (הם עצמם, או תלמידיהם שהלכו באותה שיטה) וחתמו על הסכמי 'קמפ דייוויד', שבהם התחייבו להחזיר את כל שטחי סיני וכו'.

ומה קיבלו עבור כל זה? - פיסת נייר, אלא שעל פיסת נייר זו התנוססה המלה שלום. שכן, בזכות זאת יזכה ראש הממשלה לכבוד ולהערצה בעיני כל העמים, ולא עוד, אלא שיזכה לקבל פרס נובל לשלום.

נובל, שעל שמו נותנים פרסים אלו, היה גוי שייצר לעולם כולו ענייני השחתה, הרס וחורבן, עבור כל המלחמות שבהן נהרגו מאות אלפי אנשים. אמנם, מאיזו סיבה שתהיה, זכה שגם חלק מכספו, כסף שהרוויח מייצור כלי משחית, הוקדש לקרן שממנה נותנים פרסים עבור עניינים טובים, חידוש בחכמת הרפואה, חידוש בהנהגה של שלום, וכיו"ב.

ובכן, על מנת לקבל פרס זה - כדאי להעמיד בסכנה של פיקוח נפש ממש את כל העם היושב בציון!

וכאן המקום להזכיר כמה מהעובדות בקשר לחווה השלום עם מצרים - כדי שיפקחו את העיניים ויראו מה הן התוצאות של דרך זו: יהודים שיגעו ועמלו והזיעו לבנות ישובים חדשים בארץ ישראל - גורשו מבתיהם ונחלתם, אנשים נשים וטף. ולא עוד, אלא שהכריחו חיילים שמקריבים את חייהם למען הגנת ארץ ישראל והדרים עליה - שהם עצמם יגרשו יהודים מנחלתם בארץ ישראל. מכריחים חיילים צעירים שהולכים בתום לב להגן על הארץ והדרים עליה עד כדי מסירות נפש, תוך ניצול ציני של העובדה שיש להם עול ומשמעת, לגרש יהודים מנחלתם בארץ ישראל!

בנוגע לחתימת "הסכם שלום" - איבדו כבר את התקווה, אבל אף על פי כן, ממשיתים להתחנף שיסכים לכל הפחות שיכתבו ששני הצדדים מסכימים להיפגש יחדיו מסביב לשולחן עגול. ולא עוד, אלא אפילו לאחר שהצד השני ביטל את הבטחתו להסכים לפגישה בלבד (מצד הלחץ שהפעילו עליו שאר הערבים, ובתוכם גם הערבים המתגוררים ביהודה ושומרון) - לא מתייאשים, אלא יוצאים בהצהרה גלויה, ובתוכן הבא:

ידעו כל העמים שאי הסכמה לפגישה פסגה שתביא לשלום, אינה אלא מהצד השני, אבל היהודים מצידם, בהיותם "עם חכם ונבון", אוהבי שלום ורודפי שלום, מוכנים ומזומנים בכל עת ובכל שעה בה יראה הצד השני "חסד גדול" ויודיע כי הוא מסכים להיפגש - לנסוע לאיזה מקום שירצה, ובאיזה זמן שירצה, כדי לדון על כל עניין שירצה, ללא כל תנאים מוקדמים!

העלמת אירועי החבלה

'עצה' נוספת יש להם - שלא לפרסם את מקרי החבלה הללו באמצעי התקשורת!

מתקבלת ידיעה על דקירת יהודי בירושלים העתיקה, ועל דרך זה כמה וכמה מקרים שהרגו יהודים ביהודה ושומרון - אזי נותנים הוראה להעלים מקרים אלו, ולא לדווח עליהם בכלי התקשורת, כדי שלא להסעיר את דעת הקהל!

וכי מדובר כאן אודות הסערת דעת הקהל?

מדובר אודות פיקוח נפש של בני ישראל בעתיד, שכן אותם מחבלים שביצעו פעולות אלו בעבר, אינם במצב שכבר סיימו את מלאכתם ועכשיו הולכים לטייל או לישון, אלא עוד ידם נטויה, רחמנא ליצלן, ובראותם שהצליחו להרוג יהודי וממשיכים להסתובב חפשי, הרי זה מעודד אותם להמשיך במעשיהם ביתר שאת וביתר עוז, רחמנא ליצלן! אין זה בגדר "השערה", כי אם מקרים שאירעו בפועל!

ואם כן, מהי אפוא התועלת בהעלמת העובדות על ריבוי מקרים אלו?!

בסופו של דבר - מתגלה מקרה פלוני ועוד מקרה כזה, ואז אין ברירה ומוכרחים להודות שאכן אירע כך וכך, אלא שמפרסמים מיד שאין זו פעולת חבלה, כי אם "נקרה נקריח"!

אבל, גם עצה זו לא מועילה - שכן, גם כאשר מעלימים מקרים רבים ולא מרשים לפרסם אודותם בכלי התקשורת בארץ ישראל, הרי סוף סוף מתפרסמים הדברים בכלי התקשורת בחוץ לארץ (על פי ידיעות שמתקבלות מהכתבים שלהם הנמצאים בארץ ישראל), ובפרט שהמחבלים עצמם מפרסמים בכל העולם שארגונם עשה כך וכך, ואז מתברר שמקרים כאלו ישנם לעשרות. כך שבוודאי אין זה "מקרה" בעלמא, כי אם התגברות פעילותם של המחבלים בצורה הכי חמורה שלא היתה מעולם!

שיטתם היא - שבדרך זו מעוררים רגש של "כבוד" ו"הערצה" ליהודים אוהבי השלום בעיני העמים - מלבד... הערבים עצמם, אשר כל ויתור וכל התחנפות מחזקת ומעודדת אותם, וכתוצאה מזה - מוסיפים בפעולות של חבלה בכל רחבי ארץ ישראל!

החבלה - תוצאה של הוויתורים

בתקופה האחרונה שומעים על מקרים רבים של חבלה שבהם נהרגו כמה וכמה מישראל, אזרחים או חיילים - בירושלים העתיקה, בחברון, בשכם וברמאללה.

התירוץ שמשמיעים על כך הוא - שאין זה אלא "מקרה" בעלמא: חייל שהיה צריך לנסוע ממקום למקום עצר 'טרמפ', ו'במקרה' ישב במכונית מחבל שהתנפל עליו והרגו!

פרצה שריפה מסתורית באוהל של חיילים שבה נספו, רחמנא ליצלן, שמונה חיילים ונפצעו עוד כמה - גם זה אינו אלא "מקרה" בעלמא.

אבל 'מקרים' אלו הפכו למעשים שבכל יום, רחמנא ליצלן! כיצד עולה בדעתו של מישוהו להטעות את העולם כולו - בחשבו ש"עולם גולם" - וכי כולם בטוחים שהריגת עשרות יהודים ברחבי יהודה ושומרון אינה אלא "מקרה" בעלמא?

אפילו כשקורה דבר כזה פעם אחת בלבד, אין להתייחס לכך כ'נקרה נקריח', כי אם לחקור ולדרוש ולמצוא את סיבת הדבר, ועל אחת כמה וכמה כאשר 'מקרים' אלו הפכו ל'מעשים שבכל יום'!

התקפה צבאית מיותרת

מעובדה אחת ויחידה - מתעלמים לגמרי:

מדוע בתקופה שלפני 'קמפ דייוויד' רעדו מחיילי ישראל, ואילו כיום - המצב הוא להפך ממש, שחייל יהודי עם נשק שמהלך ברחובותיה של ירושלים, חברון, או אפילו תל אביב, אינו בטוח שלא יבוא ערבי מאחוריו, יתנפל עליו, ויעשה לו, רחמנא ליצלן, מה שעשה בעבר?

מה שהשתנה בינתיים הוא - "הסכם השלום" עם מצרים, וההכרה שמוכנים להחזיר גם את יהודה ושומרון תמורת אותו "הסכם שלום"!

אותם מנהיגים שהולכים בשיטה זו מכירים גם הם במחדל, בלשונם, השורר כיום במצב הבטחוני, וכדי לכפר עליו החליטו על פעולה שתעורר רושם גדול בעולם כולו: התקפה צבאית על בסיסי מחבלים בתוניס!

מדינה שנמצאת במרחק מאות מילין מארץ ישראל, שבה גרים כמה מאות מאחינו בני ישראל, שקיבלו שם יחס הכי טוב. במדינה זו בחרו לעריכת פעולה צבאית, תוך סיכון חייהם של הטייסים שהשתתפו בפעולה זו, בעוד שהמטרה של הריגת מספר מסוים של מחבלים הנמצאים בריחוק מקום אינה בערך כלל לגודל הסכנה שבפעולה זו, שרק מצד הנס שהראה הקב"ה חזרו מפעולה זו בשלום.

במדינה זו, כאמור, בחרו לערוך התקפה צבאית - לא בסוריה, בירדן או במצרים, מדינות השוכנות בגבולה של ארץ ישראל, ובהן נמצאים שונאים גלויים, שאינם שומרים את שנתם "בסוד". הטענה הרשמית היא, כביכול, שמומחים צבאיים החליטו שאין היגיון בפעולה צבאית בירדן וכיו"ב, מפני ששם עומדים בכוננות

המסקנה המעשית

לכאורה, מהי התועלת בכל הדיבור האמור, ואדרבה - כיון שיכעסו על דיבורים אלו, יבטאו את כעסם בכך שלא יתנו דבר עבור עניינים הקשורים עם מי שצועק ומרעיש נגדם!

ובכן:

לכל לראש - בעניין הקשור עם שפיכת דמים ממש, ישנו ציווי "לא תעמוד על דם רעך"! ובנוסף לכך, בדבר שנוגע וכואב באמת - לא מתחשבים אם הצעקה תועיל אם לאו, הצעקה היא מפני שהדבר נוגע!

ומעבר לכך, אינני חושב שצעקותיי יועילו וכי לא ירימו יד ורגל מבלי לקבל ממני רשות. עד כדי כך - אינני חולם; ה"חלום" הוא, אפוא, שאולי יועילו הצעקות שמכאן ולהבא יוסיפו בשמירה ממשית בירושלים העתיקה, בחברון ובשכם, ואפילו בתל אביב.

ויהי רצון שהדברים יפעלו על לב שומעיהם, ובייחוד על אלו הנוגעים בדבר, שיחדלו כבר מהמדיניות שרווחה עד כה, שכולה ויתורים פזיזים ומיותרים, שרק הביאו תוצאות שליליות וחמורות, ויאמצו את דרך התורה שנקראת "תורת חיים", ויקויים כבר היעוד: "אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו... ונתתי שלום בארץ".

(מתוך שיחות כ"ק אדמו"ר זי"ע: "יג תשרי תשל"ד, שבת חוה"מ סוכות תשל"ז, ש"פ אמור תשל"ד, מוצאי ש"פ אמור תשל"ח, ש"פ חיי שרה תשמ"ז, זאת חנוכה תשמ"ז, כפי שעובדו ונערכו בספר 'שלמות הארץ' שהופיע בשנת תשנ"ו)

אותיות מ'תורת שלום'

מאוצר התועזויות כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע

קטעים מיוחדים מתוך הספר 'תורת שלום', המכיל אוצר בלום של שיחות ודיבורי קודש מאת כ"ק אדמו"ר הרשב"ב זי"ע, כמועדים ויומי דפגרא, כפי שתורגמו ועובדו ללשון הקודש בידי הגה"ח הרב טוביה בלוי, בהוצאת קה"ת

איזהו עשיר במידת חסידות

בין התבטלות של עשיר לקונו לבין דבקות של עני בבוראו • בין שבע לבין רעב ברוחניות העניינים • הליכה בדרך הסלולה לנו מרבותינו

כ"ק אדמו"ר נ"ע. ר' צבי שאל אם הדברים אמורים גם לגבי הרוחניות שלו – והשיב כ"ק אדמו"ר נ"ע: [גם על רוחניות ובלבד שתמצא באמת. (והמשך): נאמר: "ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו", וניתן לפרש זאת (ברוחניות): מי שהיה "תמים" במצב של "ברעב זנתנו" מסוגל להישאר בדרגה זו גם כאשר כעבור זמן הגיע למצב של "בשבע כלכלתנו" כיוון שהתעשר. עשיר מסוגל לפעול יותר מן העני, אם כי שניהם – העשיר והעני – יביאו את המשיח, כל אחד לפי אפשרויותיו.

הולך בדרך תמים

[פנה אל רבי שמואל אבא דוליצקי⁵:] מי שעושה את ילדיו ל"תמימים" – נעשה הוא עצמו "תמים". על ה"תמים" לזכור תמיד את היותו "תמים", והדבר יחייב אותו להיות בהלך רוח של התבטלות, הן בלימודו והן בתפלתו והן בעשירותו. הרי יתכן שאדם ילמד חסידות 10 שעות ביום ויעסוק בתפלה – ולמרות זאת תהיה לו תחושה של ישות עצמית. לפיכך, כאמור, על ה"תמים" לזכור כי הוא "תמים", שמשמעותה – התבטלות, "מה ה' אלקיך שואל מעמך – כי אם ליראה" כו'.
[פלוני שאל: מה יעשו חסידים שהם רק בדרגה של "בעלי-בתי", והשיב כ"ק אדמו"ר נ"ע: אין מציאות כזאת...].
[פלוני ביקש שהרבי יעניק לו כוחות לעבודת ה' כראוי, והשיב כ"ק אדמו"ר נ"ע:]

זו דרך של מי שרוצים לסמוך על מי שרואים אותו נעלה מהם, דרך של "אמונה", אבל – דרושה הבנה, להבין תוכן ומהות ראש-השנה ויום הכיפורים, למשל, אך לסמוך – יש רק על הקב"ה. מצדי הנני מוכן ומסוגל לסייע. אין זו גאווה מצדי, מידה זאת אינה קיימת אצלי, אלא שיש מציאות של מי שהקב"ה בחר בו ואין לו להתגאות בכך. הגה – הקב"ה בחר בדוד המלך ובזרעו אחריו, הקב"ה בחר בשבט לוי. תיתי לי שהייתי נאמן תמיד לדרכו ולרצונו של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע, ויהי-רצון שדבר זה ימשך עד אין קץ.

בחירתי ונאמנותי לדרכו ורצונו של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע נובעות מהדרכת כ"ק אדמו"ר (מהר"ש) נ"ע, אם על-ידי אמירה ואם על-ידי הבנת את רצונו בדרכים שונות. היו בדרכי "נסיונות" שונים והקב"ה הביאני לחוף מבטחים.

יתן ה' שרצונם של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע ושל ממשיכיו, רבותינו הקדושים, ושלי, שהוא רצון ה', יתממש ויבוצע בשלמות. מי שנצמד אלי – נצמד ממילא אל רצון רבותינו הקדושים שהוא רצון הקב"ה.

(שמחת-תורה עטר"ת בלילה)

אין הכוונה להיות מופשט מן העולם, כי אם, אדרבה, שבעולם תורגש אלוקות. כל אחד מסוגל להיות מופשט, שהרי יש לו נשמה, נפש אלוקית. יתר על כן, הרה"ק מברדיטשוב היה אומר כי "גם איבן, הגוי, מסוגל להימנע מלאכול", אך, כאמור, יש לאכול ולנהוג בכל ענייני העולם תוך התחברות לאלוקות. לאמתו של דבר – רק עשיר יודע את העולם, שכן העני אינו יודע כלל מה זה "עולם", גם אם נדמה לו שהוא יודע. בכל אופן – גם העני צריך לאכול את פתו הדלה, ולא לצום, וגם העשיר בהתנהגותו שלו, וכל אחד חייב להיות בהתבטלות לאלוקות, איש איש בדרגתו ובמעמדו וה"עולם" שלו, "קבצן בקבצנותו, עילוי בעיליותו, גבור בגבורתו ועשיר בעושרו".

עולמות יש גם למעלה, כמו עולם המלאכים, וגם למעלה יותר, עד שגם באור-איך-סוף שלפני הצמצום, בבחינת עליית הרצון ב"אנא אמלוך", יש שם ענין עולמות, דזהו מה ש"שער עצמו בכוח", איך שנסכיר זאת – הרי זה נקרא "עולם", ובאמת – גם קודם עליית הרצון שייך לומר "עולמות" – בראשית הגילוי מאיך-סוף, ו"איך-סוף" הכוונה על "עצמות", כידוע², ובגילוי איך-סוף יש "כוח הבלי-גבול" ו"כוח הגבול", ו"כוח הגבול" הוא ענין "עולם", שכן "עולם" הוא הכוח ליצור מציאות, ולא רק מציאות ממשית. לפני הצמצום האיר, כידוע, אור איך-סוף, והצמצום נעשה כדי שיתהווה עולם הקשור לאלוקות, מתבטל לאלוקות ושתשרור בו הכוונה לשם שמים.

רגל גאווה

עשיר יודע, כאמור, מה זה "עולם", אך ה"עולם" שלו חייב להיות חדור באלוקות. אסור שתשתלט עליו תחושת היותו עשיר, גם אם תחושה זאת היא רק כלפי עשיר אחר, ואילו כלפי העני הוא מרשה לעצמו מצב מסוים של ענוה ומקרב אותו אליו.

למרות שהוא משלה עצמו כי כלפי עשיר אחר מותרת תחושה כזאת, משום שהוא מתכוון, כביכול, לשם שמים, כדי שהעשיר האחר לא תהיה לו תחושה גאוותנית זו. הלך רוח כזה אינו נובע מכוונה לשם שמים. מי שכוונתו לשם שמים – צריך להיות בטוח בה' שרצונו יתברך יתקיים, מבלי שהוא "יתרום" לכך על-ידי תחושה גאוותנית.

[הרה"ח רבי צבי גוראריה³ שאל: הרי קשה להימנע מתחושה של עשיר, והשיב: נכון, הדבר קשה, אך אדם חייב לנהוג כנדרש ומלמעלה ניתנים לו כוחות לסיוע לכך.]

[בהמשך ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע שיתן שלוש מאות מאה רובל למשקה, ור"צ הודיע שהוא מקבל על עצמו את האחריות לכיסוי הוצאה אלא שהרבי יקח על עצמו אחריות לעניינים שלו עצמו – של ר' צבי – והסכים

1. העלוונה, בבריאת האדם – הערת המתרגם.

2. ראה בארוכה על-דבר זה ד"ה ויולך ד' רס"ו [בהוצאה החדשה – ע' רכג]. – הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע.

3. צבי הירש בר' נתן גורארי. – הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע.

4. פיוט "נשמח כל ח".

5. אודותיו – ראה שיחת ליל י"ט כסלו תרע"ג, הערה 1.

6. עקב י' יב.

דברים היוצאים מן הלב

הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון

התנערי כונעפר קומוי

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה
ואבקה יומם ולילה את חללי בת עמי
(ירמיהו ח, כג)

ודמוע תדמע עיני ואלכה לי שדה בוכים,
ואבקה עמי מרי לבב הנבוכים... ולטבח נמשכים,
אדמו עצם מפנינים ספירים ונופכים,
כמו טיט חוצות נדשים ונשלקים...
היש מכאוב למכאובי לדמות,
מחוץ השכל חרב ומחדרים אימות...
נבלתם פסוהה לחית ארץ ובהמות,
יונק עם איש שיבה עלמים ועלמות,
מתעתעים כמו מוני ומרבים פלמות,
איה אלהימו אמרו צור חסיו בו עד מות...
(קינה על חורבן קהילות שו"ם בגזירות תתנ"ו, בעת מסע הצלב הראשון)

השותת דם, אנחנו ננצח, וננצח ביד רמה.
בשעה כזאת עלינו לזכור, כי העם היהודי הוא כגוף אחד המורכב מאברים רבים (כמפורש בירושלמי מסכת נדרים ובמכילתא דרשב"י), וכל ישראל ערבים ומעורבים זה בזה. כשמחזקים אבר מסוים בגוף, משפיע הדבר על חיזוק שאר האברים. כולנו יודעים שההרגשה הקשה ביותר לאדם היא שהוא בודד בעולמו. ולכן כשאני במקומי על פני כדור הארץ משגר אהבה בלתי מוגבלת לאחי החטוף אי שם ברצועת עזה, אמונים אנו ובטוחים שהדבר מעניק לו – במידה כזו או אחרת, בהכרה או בתת ההכרה – תחושה כי אינו בודד, וכך יש בידו מעט יותר כוח להחזיק מעמד במצבו המיוחד.
הדברים הללו נכונים לא רק כשהננו מחזקים אחרים מרחוק או מקרוב, אלא גם כשהננו מחזקים את עצמנו ומגלים את האמת והעוצמה שבתוכנו, אנו מסייעים בזה לכל לוחם בחזית, לכל פצוע, ולכל יהודי באשר הוא שם.

ביטחון בצור ישראל

אין זו מלחמה ככל המלחמות בין העמים שבספרי ההיסטוריה, על שטחי קרקע או משאבי כסף וזהב. זו מלחמת הרע המוחלט נגד הטוב המוחלט. מצד אחד, עומדת הזוועה המאמינה בעינויים של

אחיי ורעיי, יהודים יקרים. עומד אני במוצאי יום-טוב שני של שמיני עצרת ושמחת תורה, עטוף בשמחת החג, והבשוורת הקשות מארץ הקודש מכות ללא רחמים. הלב מסרב להאמין, הנפש נקרעת לגזרים והדמעות אינן נותנות הפוגה לשמע הנרצחים הי"ד, כמו גם מספר הפצועים והחטופים, ישמרם צורנו וינצרים.

המחשבות מתרוצצות במוח מוכה אלם. למה? מה הייתה המטרה של חלאות אדם אלו? דבר אחד אני יכול להעלות על דעתי: לזרוע חולשה ומורד לב בכל יהודי, כמו גם לפגוע בתבונה האנושית-יהודית שלנו, כי אנו איננו מסוגלים לעמוד על מניעיה של אכזריות מפלצתית שכזו.

ולכן, בראש ובראשונה, למרות שיש לנו לב מרגיש ויש צורך נפשי וגופני לכבד כל רגש ולתת לו מקום בנפשנו – ועוד אדבר אודות זאת להלן – אין בכך כל הצדקה לשיתוק ופחד. הטרגדיה מחרידה ונוראה, לא יאומן כי יסופר, ובכל זאת עת מלחמה היא, ובעת כזו מטרה אחת קיימת – לנצח. ואם רצו אויבינו רצו להחדיר בנו חלחלה וייאוש, חלק גדול מהניצחון טמון בתחושת האומץ, האחדות, הנחישות והביטחון.

כל אחד מאתנו הוא חייל בחזית במלחמה הנוראה הזו. הם רצו לחסל אותנו פיזית וגם לחסל לנו את המורל, את האומץ, את האחדות, את התוקף והנחישות הפנימיים. ולכן עתה על כולנו לרום את עצמנו, ולרום את כל מי שבסביבתנו. עם כל הדמעות והכאב

ילדים וזקנים, וכנגדה ניצבת דתנו המאמינה בביטחון ובשלום, בצדק וביושר לעולם כולו. מי היה מאמין כי שמונים שנה אחרי השואה יראה העולם זועזוע שכמותן נראו בימים האפלים ביותר בהיסטוריה האנושית. אין זאת אלא מפני שהרוע המוחלט שוב הרים ראשו נגד עם הנצח. ועל כן כולנו, כל יהודי בכל מקום שהוא, מייחל בכל לבו להצלחת המערכה.

במערכה זו אנו ננצח. אין כל ספק בכך. בתולדות עמנו למוד התלאות כבר עברנו זועזוע מחיריות וחורבנות שחיסלו בקלות עמים אחרים. אימפריות שלמות עמדו במטרה להכחידנו אחת ולתמיד, אבל תמיד, בסוף נתקיים בנו "כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתי", כהבטחת הנביא מלאכי. וירמיהו אמר: "ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, ושב יעקב וישקט וישאן ואין מקריר".

יתרה מכך: מהמלחמה הזו אנו נצא מחזקים ומאוחדים הרבה יותר. אמנם כן, אין לנו הסברים על מה שאירע ואיננו חפצים בהסברים, שהרי תוקפו של כל הסבר יועם לעומת הסבל והכאב הרב של אלפי משפחות שבורות לב, אבל נשק אחד יש בידינו: ביטחון בצור ישראל וגואלו.

אכן כן, בוודאי נדרש מאיתנו לעשות הכל בדרך הטבע, ועל כן מאז ימי צאת ישראל ממצרים, תחת הנהגת משה ויהושע, דוד ושלמה, היה צורך בצבא, בכלי נשק ובהשגת מודיעין ראוי לשמו. אבל כשם שגם הטנק המשוכלל והחמוש ביותר צריך דלק כדי לנסוע, כך כל אדם צריך להעמיד מול פניו מטרה לשמה הוא חי, וכשמדובר בצבא והנהגת עם שלם נדרש מה שמכונה מורל. ומהו המורל שלנו? היותנו באים בשם ה' אלקי ישראל.

"ויאמר הפלשתי אל דוד: לכה אלי ואתנה את בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה. ויאמר דוד אל הפלשתי: אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון, ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות אלקי מערכות ישראל אשר חרפת. היום הזה יסגרף ה' בידי והפיתך והסרתי את ראשך מעליך, ונתתי פגר מחנה פלשתים היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש אלקים לישראל" (שמואל א, יז).

להצטער ולהרעיף נוחם

מאז מוצאי חג זורמות אלי שאלות משאלות שונות, שכל אחת קשה מחברתה: למה עשה ה' ככה? מה אומרים לילדים? מה עלינו להסביר לעצמנו?

האבדות קשות ביותר. הרי גם נפש אחת מישראל היא עולם מלא, ועל אחת כמה וכמה ריבוי עצום כזה של יהודים, ובהם תינוקות וילדים שלא טעמו טעם חטא. אין אתנו יודע עד מה. איננו מסוגלים להבין דרכי ה' כלל וכלל, ואין מקום להסביר ביאורים שונים כדי שנרגיש יותר טוב. הכאב מפלח עצמות. בעינינו, כיהודים שצלם אלוקים על פניהם העומדים נדהמים מול מעשים ברבריים וסדיסטיים של בני בלייעל שגם התיאור "חיות טרף" הוא מחמאה להם, איננו יכולים לעכל שזו מציאות ריאלית בעולמנו.

אך אחת היא מילתי, ראשית אל ההורים: הניחו לעצמכם להרגיש מה שאתם מרגישים באופן טבעי. אין טעם וצורך לקבור רגשות או להתכחש אליהם. הביטחון והאומץ נולדים מתוך המציאות ולא מהכחשתה.

וביחס אל הילדים שלכם: בין אם הם שמעו על הנוראות הרבה או מעט, הצורה בה תתנהגו בעצמכם תשפיע עליהם רבות. הקשיבו להם, בלי לדון ובלי להתוכח או לסתור. היו אותנטיים, אפשרו לעצמכם כמשפחה להצטער יחד, ואז אפשר להתעודד ולהרעיף טוב וחסד ואהבה יחד.

"עת צרה היא ליעקב וממנה יושע", ודרש מורנו אור שבעת הימים הבעל שם טוב זי"ע: "ממנה" דווקא.

פירושו של דבר: כשאני אומר לעצמי או לילדי כי "הכל בסדר גמור", זו הכחשת החוש. אין כל עניין בדבר שאינו אמת, ואדרבה – הדבר רק יוצר פצע בגוף ובנפש. לעומת זאת, יש דרך יעילה יותר: להרגיש את המתח והכאב במלואו, להתעצב עד דכדוכה של נפש על החרב שתקעו בבטן העם, ואז לחזור ולהרעיף על הלב הדואב חמלה, אהבה ורגישות. אר"א, בעומק הכאב והדמעות, ימצאו שם משאבים עצומים של אמונה וביטחון.

זו האמת שלנו. ייחודנו בהיותנו עם שהטוב חקוק בעצם נשמותינו. רק עלינו להניח לנו להיות אותנטיים, ואז כל עוצמת הטוב שבנו תפרוץ החוצה.

אל תפחדו מהרגשות שלכם. כי מתחת ובעומק כל שברון הלב טמונים אוצרות אין סופיים של אהבה, רגישות, נחישות, דריכות, אותנטיות ודבקות. את המשאבים הנפשיים והגופניים של כל יהודי בעומק הווייתו אי אפשר לתאר כלל. והם נמצאים כולם בתוך המציאות הריאלית שלנו, לא מחוצה לה.

"ה' אלקים אמת", אומר הנביא ירמיהו. בתוך האמיתיות והאותנטיות שלנו נמצא את האור והתקווה האלוקית שמעניקים לנו בהירות ואומץ לעשות את המוטל עלינו בשעה גורלית זו.

"כשם שגם הטנק המשוכלל והחמוש ביותר צריך דלק כדי לנסוע, כך כל אדם צריך להעמיד מול פניו מטרה לשמה הוא חי, וכשמדובר בצבא והנהגת עם שלם נדרש מה שמכונה מורל. ומהו המורל שלנו? היותנו באים בשם ה' אלקי ישראל"

החזית הפרטית

אנשים שואלים: מה כל אחד, באופן אישי, יכול לעשות? חושבני שהתשובה פשוטה: אין ביכולתי לתקן הכל, אינני יודע להיות מה שאינני, אבל ביכולתי להיות נוכח בכל הווייתי בחזית הספציפית בה זקוקים לי.

בשעה הזאת, כולנו בחזית. כל אחד ואחת מאתנו מגויסים למלאות את המשימה והשליחות ההיסטורית המוטלת עלינו בימים טרופים אלה. עריק, אמר פעם אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש, הוא לא זה שעוזב דווקא את שדה הקרב, אלא זה שעוזב את משרתו, המקום שלשם נשלח כדי למלאות את משימתו לעזור בניצחון המלחמה.

עלי לשאול את עצמי היום: איפה הקב"ה רוצה אותי היום? מהי השליחות שלי במלחמה גורלית זו? איך אני יכול לעזור ולהביא אור ואהבה וניצחון הטוב בפניה שלי בעולם? מה שלא תהיה החזית שלי, אני רוצה להיות הגירסה הכי טובה של עצמי, לאזור את כל הכוחות הפנימיים והעצמיים ולעמוד איתן עם נחישות ונאמנות.

בשעות כאלה, עלינו לזכור כי יש בידינו כוח נצח. שלושת אלפים שנה שרדנו על ידי התורה הקדושה.

הרי האימפריות הכי ענקיות בעולם התאמצו להכחידנו, רח"ל, אבל העם היהודי הוא עם הנצח. מה היה הנשק הרוחני שלנו? נשק שליווה אותנו מרגע מעמד הר סיני עד היום הזה, בכל העליות והמורדות, בכל הגלויות והחזיתות, בכל זמני השלווה והמלחמה? התורה והמצוות. אשר לכן, עלינו להתחזק בלימוד התורה ובקיום המצוות.

השאלה: מהי שליחותי כיום הזה? היכן ה' רוצה אותי - "אנה ה' כי אני עבדך". אדמו"ר הרי"צ פירש "אנה" מלשון איפה והיכן. "אנה ה'", אמור לי איפה אתה צריך אותי היום? היכן עם ישראל צריך אותי היום? - זו השאלה החשובה ביותר, ותשובות רבות לה, כל אחד לפי ערכו ועניינו. אולי להיות בשעה זו עם ילדיך, אולי בבית המדרש, אולי בבתים של יהודים אחרים שזקוקים לעזרתך ולחיך שלך. אבל דבר ברור הוא: כשיודעים את התשובה, האדם מתמלא שמחה פנימית.

ואם יורשה לי אוסיף: האירוע הנורא אירע בשמחת תורה, ואולי זו גם הוראה שעם ישראל צריך להיות בשמחה, באחדות, ובמורל גבוה!

מוסריות של שקר

אל מנהיגי העם בישראל, ובכלל לכל העם בישראל, יש לשגר מסר ברור וחד שאינו משתמע לשתי פנים: אם אינך מחסל את המחלה, היא מחסלת אותך, ל"ע.

כשמטורף כהיטלר ימ"ש רצה לכבוש את העולם תחת שלטון הרשע שלו, איש לא צקצק בלשונו ואמר: אבוי, המלחמה בו אינה דמוקרטית - אלא תקפו וחזרו ותקפו עד שניצחוהו וגאלו את העולם מנוכחותו. מי שמוקף באויבים הרוצים לפגוע ולהרוג בילדיו שלו, הרי עצם המחשבה על דמוקרטיה היא שפיכות דמים. ועל כן ארצות הברית של אמריקה וצבא בריטניה הפציצו את גרמניה וגרמו בה לאבדות לרוב, אך שום אדם שפוי לא האשים את אמריקה ואנגליה בהריגת ילדים.

הגיע הזמן להסיר את המסווה: הקיץ הקץ על מוסריות השקר הישראלית שכבר גבתה אלפי קרבנות יהודים, ודרך אגב: גם קרבנות ערבים!

מה שמחבלי החמאס עשו ביום חגנו, שמחת תורה, הם היו מוכנים לעשות כל שבוע, ובעצם כל יום ויום. זהו האויב! האם יש כאן צד להתדבר עמו? האם יש כאן מחלוקת ככל המחלוקות שיכול העומד מהצד להכיל את שני הצדדים?

הגיע הזמן לומר די לשטיפת המוח ודעת הקהל כביכול ישנם "שני צדדים לסכסוך". עלינו לעמוד על שלנו בתוקף ובכוח התורה, שארץ ישראל היא מתנה הנתונה מאלוקי עולם לעם עולם, וגם הגויים מאמינים בזה ויודעים מכך, ואין זאת אלא שהם מצפים לשמוע שיהודים מכבדים את עצמם ואת תורתם וחכמיהם, ומצהירים זאת קבל עם ועדה.

האם לא דבר הוא שהמערכה פרצה ביום בו קראו בארץ ישראל ש"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ"? והלא כל ילד בן חמש למקרא יודע מה רש"י מפרש לו בפשוטו של מקרא: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'התחדש ה' לך', שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל. ומה טעם פתח בבראשית? משום 'פח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'. שאם יאמרו אומות העולם לישראל: לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא; הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

לעומת זאת, הכניעה לתחושת הגלותיות, כביכול עלינו להרכין ראש בפני הגויים, בטעות יסודה, והיא היא ראש לכל צר ומסטיין עלינו. ממנה יתד ופינה לכל הצרות רח"ל.

כשכואב - צועקים

בימי ילדותי גדלתי למרגלותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע, והייתי נוכח כמעט בכל התוועדות של הרבי. באותן שנים, שנות ה'תש"ל-ה'תש"מ, כמעט בכל התוועדות זעק הרבי מקירות לבו הטהור על המצב הבטחוני בארץ הקודש, הנתון לרוב בידי מדינאים הנתונים לפחד הגויים ומתייראים מפני השאלה "מה יאמרו האומות". הרבי בכה ללא הפוגות על העובדה שמנהיגים יהודים שבוים

עוד זאת: הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב, סניגורם של ישראל (שיום ההילולא שלו היה בכ"ה בתשרי), כותב: "דהנה הבעל שם טוב היה מוכיח תמיד את העולם בזה הפסוק (תהלים קכא, ה) ה' צלך, דהיינו כמו שהצל עושה מה שאדם עושה כך הבורא ברוך הוא כביכול עושה מה שאדם עושה" (קדושת לוי, נשא). כלומר, "ה' צלך" פירושו לא רק כפשוטו שהש"ת מצל ומסוכך עלינו כמגן וצינה מפני פגעים רעים, אלא גם להפך: כמו צלליתו של האדם המשקפת את תנועותיו - כשהוא עומד הצל עומד, וכשמניע ידו גם הצל מתנועע בהתאם - כך בהתאם להתנהגותו המעשית והנפשית של האדם מראים לו מלמעלה.

ואלו דברי הזוהר הנוקבים (בפרשת תצוה): "תא חזי, עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר, ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא - כדין הכי נהרין ליה מעילא... כגוונא דא 'עבדו את ה' בשמחה', חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה".

אדמו"ר בעל הצמח צדק זי"ע מספר באחד ממכתביו על הלילה הנורא ההוא, מוצאי שבת קודש פרשת שמות, אור לכ"ד טבת תקע"ג, הלילה שבו השיב זקנו אדמו"ר הזקן בעל התניא את נשמתו לבוראו.

וכך כותב הצמח צדק: "כמו ששמעתי מפה קדוש של כבוד אדמו"ר ז"ל נ"ע בפייענא (כפר קטן באוקראינה, שם נסתלק בעל התניא), שאמר בזה הלשון, אשר כך הי' הרב המגיד אומר על פסוק כמראה אבן ספיר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו', שכפי המדה שאדם מראה מלמטה מראין לו מלמעלה, ולכן מנע אותי מלשורר ניגון שיש בו מרה שחורה, כי התפללתי המעריב שקודם מיתתו בנגון שיש בו מרה שחורה, והמתין לי עד שסיימתי את התפילה ואמר לי זאת".

זו הייתה הצוואה האחרונה של בעל התניא לנכדו הגדול.

פירוש הדברים: בעולם שחור ומבולבל אפשר בקלות להרגיש כקרבן לנסיבות הקשות ולהיות פסיבי. אבל הזוהר הק' מלמדנו שבכל מצב אנחנו יכולים להיות שותפים ביצירת מציאות חדשה. "השם צלך"! התנועות שלי, האומץ שלי, האמת שלי, האהבה שלי והשמחה שלי יוצרים אנרגיה חיובית בכל העולמות, עד כביכול בהקב"ה בכבודו ובעצמו, שמשפיע רב טוב ושמחה לעולם!

אבל כאן הבן שואל, כיצד יכול אדם שפוי להיות בשמחה בזמן צרה כזה?

אכן, שאלה נוקבת וטובה. והמענה הוא כך: מהי שמחה? שמחה אינה נאיביות, שמחה אינה הכחשת רגשות, שמחה היא לא להיות מנותק רגשית ולפתות את עצמי שאני שמח. שמחה היא הידיעה וההכרה הברורה שאני נמצא במקום בו אני צריך להימצא על מנת למלא את שליחותי. שמחה היא רגש של דריכות, שאני יודע את תכלית ירידת נשמתו למטה ואני דבוק בה בכל לב ונפש.

שמחה היא ההכרה העמוקה שהצורך הכי פנימי שלי בחיי הוא למלאות את המשימה שעבורה נבחרתי, להיות הצינור שעל ידו יורם האור האלוקי והקדושה בעולם. זהו סיפוק הנפש הכי עמוק.

הצורך הכי גדול בחיים הוא לא לקבל מה שאני צריך, אלא לדעת עבור מה צריכים אותי, ולבצע את המשימה הזו!

"בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים", אומר הכתוב. בהיותנו לעם, עת נולדנו כגוי - "ומולדותייך ביום הולדת אותך", כדברי יחזקאל בנבואתו הידועה - התואר בו הוכתרנו הוא צבאות ה'.

מהו צבא? מערכת רחבה וגדולה מאוד הכוללת פרטים ומרכיבים רבים, שאינם דומים זה לזה בהשקפה ראשונה וגם שניה ושלישית, אך מה שיפה בה הוא שהכל באשר לכל מתפקד בהרמוניה למען מטרה משותפת.

לא פלא, אם כן, שכובדנו בתואר זה בהיותנו לעם, כי אמת היא שכל אחד מאיתנו נוטל חלק בצבא ה', כל אחד בתחומו. ועל כן

לקט שיחות כ"ק אדמו"ר זי"ע מתקופת מלחמת יום הכיפורים

לאחרי זה, שבו דובר אודות ענין השמחה, תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה - דיבר אודות ענין השמחה שממתיק דינים, ואמר שראה זאת ב"טאיניע סאוויעט" (טאיניע סאוויעט נקראת הוועידה החשאית, ועידה סודית, שבה חקרו ודרשו את רבינו הזקן ככל אסירי המלוכה שהיו חשודים בהתנגדות למלך ולמשטר המלכות וכו').

שכן, השחוק על פניו של רבינו הזקן הי' לא רק למראה פנים, שהרי כל עניניו של רבינו הזקן היו באופן פנימי ואמיתי וכו', אלא בגלל שהי' אצלו ענין הקשור עם שמחה, ועל ידי זה נעשית המתקת הדינים, ששתיקתו התקבלה אצל החוקרים כמו התשובה הטובה ביותר.

ומזה רואים שגם כשנמצאים ב"טאיניע סאוויעט", הרי זה זמן שצריך להיות דוקא שמחה, ואדרבה - זוהי הדרך וה"נשק" להמתיק את הדינים! ועד לאופן שלא זו בלבד שהדינים מתבטלים, אלא כדיוק הלשון "ממתיק דינים"! שמענין ה"דינים" נעשה ענין של המתקה!

וזוהו גם המענה לדעת השואלים, שלכאורה יש זמן לכל דבר, עת לשמוח כו', שיי"ט כסלו בזמן כזה הוא אמנם זמן של שמחה, אבל צריך לדעת עד כמה וכיצד וכו' - ובכן, המענה הוא שאדרבה: כיון שיש צורך בהמתקה מיוחדת, וכאמור לא רק שיתבטלו הדינים אלא שמזה תבוא טובה, וטובה שיהי' בה ענין של המתקה - הרי דוקא זמן זה מתאים לשמחה ושמחה אמיתית!

(משיחת י"ט כסלו תשל"ד, תורת מנחם חע"ד ע' 285)

שמחה בזמנים קשים

כיון שבתקופה האחרונה עברנו זמנים קשים, החל מיוהכ"פ כו', הנה העצה לזה היא להוסיף בשמחה, כיון ששמחה פורצת גדר, ולא רק שמבטלת דינים אלא גם ממתיקה אותם, ולכן יש להרבות בשמחה!

(משיחת ש"פ וישב תשל"ד, תורת מנחם חע"ד ע' 352)

בושת ההורים שהשפינו על ילדיהם לברוח מארץ ישראל בשעת מלחמה

..בוודאי עכשיו אתה מכיר במידת הבושה שמרגישים אותם נערים, אשר בתמיכתם של הוריהם ברחו מארץ ישראל בזמן המשבר. אותם נערים מרגישים פגועים מאוד מכך שהוריהם היו צריכים להוציא אותם מארץ הקודש, שם הם היו בין כשנים וחצי מיליון יהודים כן ירבו - לברוח כמו מוגי לב מהארץ שעליה כתוב בתורה "עניי ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

ההאשמה שהם יעמיסו על הוריהם לא בקלות תישכח מליבם, וזה עשוי לקחת להם לא ימים ולא שבועות להתגבר ולשכוח אותה - אלא הרבה חודשים ואולי שנים.

אינני רוצה להרחיב על נושא שהוא רחוק מלהיות זכות עבור כמה מאחינו, שלמרבה הצער איבדו את הביטחון שלהם תחת לחץ הנסיבות. אתה חייב להרגיש שמחה רבה על כך שבנך לא ברח משם ונשאר בכפר חב"ד להמשיך בלימוד התורה שלו, ובעצם נוכחותו נתן תוספת עידוד לאחינו ואחיותינו בארץ הקודש בשעת הצורך. (מורה לדור נבון ח"ג ע' 224)

נצחון האויב על ידי עבודת השמחה

כתב רבינו הזקן בסידור, שמערב יום הכיפורים עד סוף תשרי אין הענין של אמירת תחנון ונפילת אפים וכו'. ולכאורה צריך ביאור בזה: הענינים שנפעלים על ידי אמירת תחנון, צריכים לפעול אותם גם בימים אלו - ומזה גופא מובן שהענינים שבזמן אחר צריכים לפעול על ידי אמירת תחנון ונפילת אפים וכו', הנה סגולת ימים אלו שזה נעשה דוקא על ידי השלילה של אמירת תחנון ונפילת אפים וכו', וכיון שהסידור ערך רבינו הזקן בתור "דבר השוה לכל", אפילו יותר מאשר השו"ע - הרי מובן שגם ההוראה הנ"ל היא הוראה שיכולה להיות מובנת לכולם - אנשים נשים וטף.

וכיון שגם הם מבינים שענין התחנון הוא כשמו, שצריכים לבקש ולפעול ("אויסבעטן") דבר מה, מבינים הם שבימים אלו נפעלים ענינים אלו דוקא על ידי שלילת אמירת תחנון, שזהו סימן על ענין של שמחה.

... ומצד כל הענינים הנ"ל, הרי מובן שהדרך לסייע בימים אלו היא על ידי אופן של שמחה, ששמחה פורץ גדר.

(משיחת י"ג תשרי תשל"ד, תורת מנחם חע"ד ע' 74)

התוועדות י"ט כסלו בעת צרה ומלחמה

..בין הפרטים שאירעו לאחרי התחלת מאסרו של רבנו הזקן,

מסופר בפי חסידים:

בעת המאסר שאלו את רבינו הזקן מספר שאלות בנוגע אליו בעצמו, בנוגע לשיטת החסידות, ובנוגע לספריו שכבר נדפסו (או שהיו עדיין בכתב), וביניהם היתה גם שאלה בנוגע למה שכתב בתניא (שהי' אז כבר בדפוס) סוף פרק ראשון, אודות השרש של נפשות אומות העולם שאינם כמו נפש השנית בישראל ש"היא חלק אלוקה ממעל ממש".

ובכן, על כל השאלה עד לשאלה הנ"ל השיב רבינו הזקן, ואילו על שאלה זו לא השיב להם רבינו הזקן. וסיפר, שכששאלו אותו שאלה זו - שתק, אבל הראה פנים שוחקות, ושוב לא חזרו על שאלה זו, ובזה נסתים הדבר.

ולאחרי זמן ביאר רבינו הזקן מה היתה כוונתו בזה:

ובהקדים שהתשובות של רבינו הזקן הוצרכו להיות באופן שיוכלו להתקבל אצל אלו שחקרו ודרשו ושאלו את השאלות, שביניהם היו אנשים מלומדים כו', ובפרט שבאותו זמן היו תחת השפעת צרפת, שממנה באו כמה שיטות פילוסופיות וכו', שחלקם היו נגד אמונה וחלקם בעד אמונה, וכמה מהשרים היו להוטים אחר ענינים כיו"ב, ובידעם שמדובר כאן אודות מייסד של שיטה בחקירה ופילוסופי' בחכמת הנפש וכו', הי' רצונם להיות בין אלו שהעמידו בפניו את השאלות ורשמו אחר כך את תשובותיו.

ובכן, בראותם את פניו השוחקות של רבינו הזקן למשמע שאלה זו, ובידעם שעל כל עשרות השאלות ששאלו עד אז ענה להם בטוב טעם, מסתמא יבינו שגם על שאלה זו יש לו מענה, אלא שלא כדאי להם לשמוע את הסברת הדברים! ...

אמנם ענין זה הי' רבינו הזקן יכול להסביר להם באופן אחר, לאו דוקא על ידי פנים שוחקות.

אך על זה מספרים חסידים, שבאחד המאמרים שאמר רבינו הזקן

נשמתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדרף היומי

שירא מאד מאלוקים חיים ומלך עולם שלא תהיה הטייה כלל מאמיתית רצונו, ומצד אימת המלך ביותר פן לא יכוונו שיגעו בדבר איסור, לכן מפרשים ומחמירים ביותר מפי המדה. ונמצא שעיקר בנין ויסוד הלכות תורה שבעל פה והפלפול אינו אלא היראה, וכמו רבא יתיב באימתא ופתח בשמעתיא, וזהו הטעם שאמרו את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים, והוא בחינת היראה ואימה יתירה שבתורה שבעל פה. וכמו כן כל עסק לימודם של התנאים ואמוראים העיקר בזה הוא היראה, שנוגע מאד לידע את האמת מצד עצמו, וירא ח"ו מן ההיפוך. ומצד היראה והאימה היתירה שהיה בהם, הגיעו לתכלית אמיתית הכוונה בכל פרט איך ומה שיהי' לפועל. (על פי מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית לג. המשך תרס"ו ע' תקנד)

יראת תלמידי חכמים מביאה ליראת ה'

שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש.. עד שבא ר"ע ודרש את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים (כב, ט).

והקושיא מפורסמת, מאי טעמא לא דרש שמעון כך. אלא משום שרבי עקיבא כשהיה עם הארץ והיה שונא לתלמידי חכמים, היה מרוחק ממורא השי"ת. ועכשיו שנעשה תלמיד חכם דחיל מרבנן, התקרב למורא השי"ת ג"כ, לכך דרש את ה' לרבות תלמידי חכמים, כי מורא תלמידי חכמים מביאו למורא השי"ת. (כתר שם טוב סימן קפא)

נהמא דכסופא

רב גידל לא נחית לה דכתיב ושונא מתנות יחיה (ט, טז).

פירוש, כי הנה הנשמות באים לעולם הזה כדי דלא ליכלו נהמא דכסופא במתנה. והנה כשאדם בעולם הזה אוהב מתנות, אז יכול הוא למות וליקח גם שם במתנה. אבל מי שהוא שונא מתנות יחיה. (על פי אור תורה סימן שסז)

עשרה יוחסין כנגד עשר ספירות

עשרה יוחסין עלו מבבל (ט, טז).

אלו עשרה כתות הם כלל ישראל המאמינים נה, וקדושתן עשר קדושות זו למעלה מזו (תל"ג מהרש"א) כי הנשמות נשתלשלו מעשר ספירות עליונות, וכמו שיש עשר מדרגות בנפש האדם דהיינו ג' שכלים וז' מדות כך הנה כל ישראל הם קומה אחת שלימה, וכללות נשמותיהן נקרא נוסת ישראל, שנחלקת לעשר מדרגות. (על פי לקוטי תורה ריש פרשת נצבים)

פעולת בית המקדש בתחתונים

בית המקדש נבנה מכל ארץ ישראל (ט, טז).

הטעם לכך הוא משום שענינו של בית המקדש הוא

"את" - הטפל ובטל לאור א"ס

שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש (כב, ט).

ולעיל מיניה צההוא פרשתא, כשהגיע לטהבת את הוי וגו' לא פירש, דאיכא להשוות טהבת תלמידי חכמים למקום (תל"ג מהרש"א פסחים כב, ח)

ויש בזה הרבה תירושים. הא' דבואהבת יש לרבות ולפרש הריבוי דאת על התורה עצמה, כמו שכתוב מה אהבתי תורתך, ולא על תלמידי חכמים, אבל היראה אי אפשר כי אם על תלמיד חכם, לכך פירש.

ורבי עקיבא דרשי' לריבוי, לפי שהתלמיד חכם פירושו שנסמתו מקבלת מחכמה - כח מ"ה, שהוא בתכלית הביטול לגבי אור א"ס, לכך אין היראה מתלמיד חכם יש ודבר מה שתהא נגד יראת ה' ח"ו.

וזהו את, דכל את הוא לשון טפל, היינו שהוא בטל לאלקות. מה שאין כן מי שהוא נפרד, יראתו אינה בבחי' ביטול.

ב' דרגות ביראה

ועוד י"ל בענין אחר, דהאבה להיות התכללות והביטול תתכן גם בתלמיד חכם, כמאמרם וכי אפשר לדבק בשכינה כו', אבל היראה היפוך האהבה. על כן לא הסכים שמעון העמסוני שיראו מהתלמיד חכם. ור"ע הסכים, לפי שיראה פנימית יש בה יותר ביטול במציאות מבהבה וד"ל.

(על פי מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שכח)

"את" - בחינת יראה

הענין הוא כי ריבוי את הוא את הטפל כמבואר כאן, וה"טפל" בענינו הוא מה שכתוב בזהר הקדוש על פסוק ואהבת את הוי' אלהיך דא איהו רזא לאכללא שמאלא בימינא כו'. ימין הוא בחינת אהבה, ושמאל הוא בחינת יראה, ו"לאכללא כו'" היינו שתהא האהבה כלולה ביראה ולא אהבה לבדה.

וזהו ענין לרבות את הטפל, ה"טפל" הוא בחינת יראה, דהיינו בחי' ביטול כו', ולפי שהיראה היא נרמזת במלת את הטפל לכן באה בריבוי את בואהבת כו', ונמצא שאליבא דאמת דרשינן ואהבת את ה', לרבות בחינת יראה.

אבל בפסוק זה דאת הוי' אלוקיך תירא, אי אפשר לדרוש מ"את" לרבות בחינת האהבה, לפי שאין האהבה טפלה ליראה, כי האהבה הוא בחי' דכר (כמו שכתוב וזכר חסדו), והיראה היא בחי' נוקבא (כמו שכתוב אשה יראת ה') והנוק' היא בחי' טפל לגבי הדכר ולא להפך.

(על פי לקוטי תורה ואתחנן ז, ד)

עוצם העיון של התנאים ואמוראים - מצד גודל היראה

כי כל פרטי דינים והלכות תורה שבעל פה מה שמדקדקים ומחמירים ודורשים לחדש דבר הלכה לומר שגם זה אסור ופסול כו' - הכל הוא רק מפני עוצם היראה דלאו וזכרת וכהאי גוונא הכתוב ומפורש בתורה שבכתב, שלא יבא ויגיע אפילו באפט קצהו, כמובן בכל התלמוד והמשנה, והכל הוא מפני

המשך מעמוד 12

בידי "הגוי אשר בקרבך", עם רגשי נחיתות עמוקים ושנאה עצמית שגורמים להם להתרפס בפני האויב, ולהפגין חלישות שחיוקה את השונא.

שוב ושוב דרש הרבי: לא להחזיר אף שעל מאדמת ארץ הקודש שקיבלנו במתנה מכורא עולם, ובפרט אלו ששחררו בניסים גלויים במלחמת ששת הימים. לא להכנס לשום משא-ומתן, ולהסכים לפשרות עם אויב שפשוט ישתמש בזה כדי לרצוח עוד ועוד יהודים. זעוק זעק הרבי, בעת ההתוודעות כמו בעת פגישותיו עם כל גורמי הממשלה והביטחון: לא להתרפס בפני זרים, לא להיכנע ללחצים מבחוץ ולא להפגין חולשה בפני האויב. כי כשאויב רוצה להרוג כך, כל חולשה מזמינה עוד ועוד טרור.

הרבי לא חדל לומר שנושא זה לא קשור לפוליטיקה, לא לימין ולא לשמאל. זה קשור עם דבר אחד ויחיד: להציל שישה מיליון יהודים מטבח אכזרי ומזוועי, כמו שראינו בעינינו בשמחת תורה.

זכור לא אשכח את השאלה שניקרה בי ולא מצאה מנוח. לא הבנתי בשכלי הדל והצעיר למה הרבי צריך להקדיש מזמנו היקר בעת כל התוועדות, שעה שיכול היה להקדיש את אותו הזמן לדברי תורה כדרכו בקודש - להעלות ברבים את מצבם של אחינו בני ישראל בארץ ישראל, דברים שלעתים נראו רחוקים מן המציאות הריאלית באותם ימים.

היום אני כבר מבין. רבנו הגדול ראה למרחוק את סכבי הלחימה הרבים שעברו בעשרות השנים האחרונות על העם היושב בציון ואת גלי ההתקפות החוזרים ונשנים על יהודים באשר הם יהודים, הוא ראה את פירות הבאוסים של ההתרפסות השגויה בפני הגויים, ובעיקר בפני הגוי אשר בתוך לבנו, ולא היה מסוגל שלא לזעוק. וכפי שהיה רגיל על לשונו הביטוי: "אז עס טוט וויי - שרייט מען". כשכואב - צועקים!

הדברים קשים לעיכול: ראשי ממשלה, גורמים מדיניים וביטחוניים, שראויים לכבוד ולהערכה על פועלם לטובת האומה, אבל חסרה להם האמונה האמיצה באלוקי ישראל, בתורת ישראל, ובשייכותו הטבעית והאוטנטית של עם ישראל לארץ ישראל - נכנעו ללחץ החיצוני מצד האומות וללחץ הפנימי של יצרם הרע שאנסם, ומכרו חיי יהודים בעד נזיד ערשם.

על כן צריך להכריז ולומר בריש גלי את האמת לאשורה: הקב"ה החזיר לעם ישראל בניסי ניסים חבלי ארץ רבים, כולל עזה. עקב הסכס אומלל שנחתם לפני שלושים שנה יצאו הכוחות הישראליים משם, ועשר שנים לאחר מכן גורשו מרחבי האזור אחינו בני ישראל שהקימו שם יישובים פורחים ומשגשגים, ובגופם הגינו על הארץ כולה. כך קמה לה מדינת חמאסטרן, שאת גרורותיה האיומות שלחה מעבר לגבולה בשבוע האחרון.

כמה ימים לאחר מלחמת יום הכפורים, בייג תשרי תשל"ד, אמר הרבי כי כדי למנוע את חילול ה' וכל קטרוג על עם ישראל בגלל המעשים השליליים, יש להכריז כך:

אלו שעשו מעשים כגון אלו לא עשו מעשיהם בשם כלל ישראל, לא עשו אותם בשם קבוצה מעם ישראל, ולא עשו אפילו בשם עצמם. הרמב"ם, הנשר הגדול, כותב (הלכות גירושין פרק ב), כי כל יהודי באשר הוא "רוצה להיות מישראל ולעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות", מכל דבר שיויק לנשמתו ולעם ישראל, ואין זאת אלא ש"יצרו הוא שתקפו". כלומר, לצורך עבודת הבחירה הטביע בנו הקב"ה גם יצר הרע שתפקידו להשמיע קולות מורך לב וטיפשות, ואם כן אלה שהגו וביצעו מעשים אלו שתוצאותיהם הוותאסון עשו זאת אפילו לא בשם עצמם, רק בשם יצרם הרע.

ומכאן והלאה אין לנו אלא לקום ולהתנער מעפר, לחזק ולהתחזק בשייכותם של ישראל לתורה ומצוות וליצר הטוב בלבד.

העולם מעריך יהודים מאמינים

אי אפשר לסיים בלי קריאה לחשבון נפש נוקב. הגיע הזמן להתעורר ולשנות כיוון. לבנות את עם ישראל בארץ ישראל על תשתית נצחית ומוצקה, כזו המאמינה שאלוקי עולם נתן נחלת עולם לעם עולם, ולשם כך אין צורך כלל בלגיטימציה מאומות העולם. ואדרבה, כאמור, העולם משתוקק לשמוע על כך מאיתנו.

זאת נזכור: העולם מתבייש ביהודים שמתביישים בעצמם, והעולם מעריך יהודים המאמינים בעצמם, במורשתם, בתורתם ובאלקיהם.

אחיי ורעיי, אל ההרים אשא עיניי בתפילה ובתחינה ובביטחון שיקויים בנו "דידן נצח", ומעתה נהיה עם מאוחד באמת, ונוכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

להמשיך את השראת השכינה בעולם באופן שהקדושה תחדור בתוך הגשמיות ותעלה אותה, ולכן התבטא זה גם במציאותו הגשמית של העולם גופא, שהמקום שבו עמד בית המקדש היה בהר למעלה מהמקומות שסביבותיו, וככל שהעליה ומדריגת הקדושה שבמקדש היו נעלות יותר, היה גם המקום הגשמי גבוה יותר בגשמיות. (על פי לקוטי שיחת חכ"ט ע' 76)

הקרוב ביותר לקודש הקדשים שלמעלה

בית המקדש נבנה מכל ארץ ישראל (א, עב)

כיון דהוא מקום הנמוע אוירו מווג ומחכים ויותר מקום המקדש שעל כן היה שם לשכת הגזית חכמי סנהדרין (חל"ג מהרש"ב)

על פי פשוט ירושלים הרים סביב לה, והעזרות היו מעלות מעלות כו', נמצא שהיכל קדשי קדשים הוא מקום היותר גבוה. וברוחניות הוא מפני השראת השכינה שבהיכל קדש הקדשים כו' והיה שם התנוצצות מקדש הקדשים שלמעלה עד רום המעלות, וזהו אויר קדש הקדשים, ועל כן היתה העבודה בקדש הקדשים רק קטורת בחינת ריח.

(על פי שמן למאור חג השבועות ע' שלד)

שלילת עליית רבני התפוצות לארץ ישראל

לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה כסולת נקיה (א, עב)

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר כמה פעמים, שכאשר יהודי שנמצא בחו"ל רוצה לעלות לא"י, עליו להתבונן ולבחון אם כבר פעל את העניינים שהי' צריך לפעול בחלקו בעולם בחו"ל.

וכפי שעזרא הסופר הראה את הדרך - ש"לא עלה מבבל עד שעשאה כסולת נקיה", היינו, שתחילה השלים ענינו ושליחותו בבבל, ורק לאחר כן עלה לארץ ישראל.

וכן הוא אצל כל רועה ישראל, ועד"ז כל מנהיג בישראל, וכל מי שביטלתו להשפיע על חוג גדול, חוג קטן, או אפילו על נפש אחת מישראל - שכיון שיש לו השפעה בד' אמות שלו, ויכול להציל נפשות מישראל, "פיקוח נפשות" [אפילו כשמדובר אודות פרנסה, שגם בזה הרי "עניי עירך קודמין"], עליו לערוך חשבון-צדק ולשאול את עצמו: האם רצונו לעלות לארץ ישראל, או שרצונו לברוח ממילוי תפקידו ושליחותו!

(תורת מנחם חנ"ט ע' 102)

נתיבים
אלפי יעדים נתיב אחד!

נתיב פרט - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלונו שבת בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעגלון שלך יגיע ליעדך? טלפון אחד והוא נתיב הנכון!

נתיבים
בנה מניחים בשטח

074-703-5009

תוכנית שנתית בהחזקת סידרת תשפ"ד

תלמידי ישיבות ואברכי כוללים מוזמנים להצטרף לאחת מתוכניות הלימוד במשנתו של בעל התניא, להעמקה והכרה בדרך העולה בית אל

במסלולי הלימוד

א תניא - ג'ג פרקי ליקוטי אמרים

המבחנים בתוכנית: א-ז - י"ט כסלו
יח-לד - סוף אדר ב | לה-נג - תחילת אב

א

ב מאמרים יסודיים מבעל התניא

המבחנים בתוכנית: חוברת א - י"ט כסלו
חוברת ב - סוף אדר ב | חוברת ג - תחילת אב

ב

ג חזרה על התניא

לתלמידים שנבחנו בהצלחה על כל ליקוטי אמרים
המבחן יתקיים ב"ט כסלו בבנייני האומה | מלגה בסך 500 ש"ח תוענק לנבחנים בהצלחה

ג

רישום

במשרדי 'לב לדעת', טלפון:

072-221-9050 שלוחה 5 בין השעות 13:00-15:30

בעמדות

'נדרים פלוס'

אצל

הנציגים בישיבות

את ספרי הלימוד ניתן לרכוש ברשת ספרי אור החיים / מלגות בסך 350 ש"ח על כל מבחן לנבחנים בהצלחה
הרשמה חובה / דמי רישום ורכישת ספרי הלימוד - 50 ש"ח

ש"ת עם רבני 'לב לדעת': 072-2219050

שלוחה 2, בימים א-ה, בין השעות 13:30-15:30, 21:30-23:00

לפרטים ויצירת קשר: 072-2219050

מענה אנושי בשלוחה 5, בימים א-ה, בין השעות 13:00-15:30

מייל: lladaat@gmail.com

ניתן להאזין לשיעורי סיכום
על ליקוטי אמרים מאת
הרב אפרים דמיובסקי שליט"א

03-6109099

שמעו
ותחי
נפשכם